

Een korte samenvatting gebruik makend van citaten

Van: The Neurobiology and Psychology of Pedophilia: Recent Advances and Challenges; Frontiers in Human Neuroscience; by Tenbergen, Gilian; Wittfoth Matthias; Frieling Helge; Ponseti Jorge; Walter Martin; Walter Henrik; et al.; Jun 24 2015:
 < <https://www.ipce.info/library/journal-article/neurobiology-and-psychology-pedophil> >
 Hier staat zowel het gehele artikel in de oorspronkelijke lay out, als een verkorte weergave als "Summaries and Quotes" in een beter leesbare lay out. Ook de Engelse versie van deze kortere samenvatting die hieronder in een Nederlandstalige versie wordt weergegeven.

Deze samenvatting is vanuit het (gedegen, maar lange en moeilijk leesbare) artikel samengesteld door dr. Frans E.J. Giele - die er ook enkele nadere verklaringen en enkele opmerkingen bij heeft gevoegd.

Uit de Inleiding

Dit overzicht geeft de belangrijkste bevindingen weer van onderzoek naar pedofilie, met de nadruk op neuropsychologisch onderzoek naar deze en andere vormen van menselijke seksualiteit.

Bij het onderwerp 'seksueel misbruik van kinderen' zijn er twee groepen daders te onderscheiden:

- (1) Mensen die geen afwijkende seksuele oriëntatie hebben, maar die toch met andere motieven kinderen seksueel misbruiken. Hun afwijking is dat zij hun impulsen moeilijk of niet onder controle kunnen houden.
- (2) Mensen die wel een afwijkende seksuele oriëntatie hebben, namelijk pedofilie of hebefilie.

Slechts 50% van de mensen die kinderen seksueel misbruiken zijn pedofiel, en niet iedere pedofiel misbruikt kinderen. De andere 50% doet dit dus zonder zich tot kinderen aangetrokken te voelen.

[Het onderzoek van onze Nationaal Rapporteur [*] komt op een verhouding van respectievelijk 20 en 80 %. FG]

[* Nationaal Rapporteur Mensenhandel en Seksueel Geweld tegen Kinderen: Op goede grond. De aanpak van seksueel geweld tegen kinderen. Nationaal Rapporteur, Den Haag 2014.]

Pedofilie wordt gedefinieerd als het zich blijvend seksueel aangetrokken voelen tot kinderen vóór de puberteit. In de nieuwe DSM-5 [handboek voor psychische stoornissen] is pedofilie niet meer per definitie een stoornis, omdat men onderscheid maakt tussen

- een seksuele voorkeur voor kinderen en
- het *handelen* vanuit een *stoornis* waaraan andere factoren ten grondslag liggen.

In dit artikel bespreken wij pedofilie vanuit recent neuropsychologisch en neurobiologisch onderzoek naar wat wij zien als specifieke vorm binnen het spectrum van de menselijke seksuele *voorkeur*.

Vanuit de klinische praktijk moeten wij benadrukken dat er
 [a] pedofielen zijn die hun verlangen naar seksueel contact met kinderen beperken tot hun fantasie, en
 [b] anderen daar niet genoeg aan hebben en het risico lopen de betreffende wetten te overtreden.

Dit onderstreept dat pedofilie als een seksuele *voorkeur* los gezien moet worden van het seksueel *misbruiken* van kinderen – anders zouden er alleen criminele pedofielen zijn.

Dit betekent dat de seksuele voorkeur of oriëntatie op zichzelf niet als een psychische stoornis gezien kan worden, zoals ook in 1970 in de VS erkend is voor de homoseksuele voorkeur of oriëntatie.

De auteurs geven dan een lijst van bevindingen uit neuropsychologisch onderzoek van pedofilie. Zij concluderen dat de meerderheid van deze onderzoeken gebreken vertonen, te weten

- geen gebruik van controlegroepen,
- er zijn alleen gevangenen onderzocht en
- deze zijn niet gescreend op pedofilie of stress door het gevangen zijn.

Dus moeten deze bevindingen behoedzaam gelezen worden en kunnen de resultaten niet gegeneraliseerd worden.

Zij vatten hun bevindingen samen in Figuur 2:

Neuropsychologie inzake pedofilie en seksueel misbruik: effecten op intelligentie, links- of rechtshandigheid en het functioneren van het prefrontale deel van het brein.

[Het prefrontale deel zit vooraan bovenin en is ‘de stuurhut’ van de hersenen waarin de gegevens binnenkomen en besluiten genomen worden – FG]

Algemene disfuncties bij pedofiele en niet-pedofiele misbruikers van kinderen:

- Het IQ is lager,
- meer linkshandigheid,
- laag opleidingsniveau en
- geringe arbeidscapaciteit.

Specifieke verstandelijke defecten bij pedofiele misbruikers:

- Gebrek aan welsprekendheid,
- een zwak verbaal geheugen,
- moeite met ruimtelijke oriëntatie,
- zwakke herkenning van gevoelens,
- zwakke empathie,
- moeite met aandacht en

- met praktisch functioneren.

Ondanks deze bevindingen heeft nader onderzoek tegenstrijdige resultaten opgeleverd inzake stoornissen in het functioneren.

Deze bevindingen suggereren dat *verwarde en vervolgte* pedofielen stoornissen vertonen in het functioneren, *die eerder te wijten zijn aan mentale stoornissen dan aan de seksuele voorkeur.*

Onderzoek naar 'pedofilie' blijkt in feite het vaststellen van een antisociale persoonlijkheidsstoornis of eenvoudigweg van stress ten gevolge van het gevangen zijn in plaats van pedofilie als zodanig.

Recent onderzoek heeft weliswaar beschadigingen in het brein van pedofielen vastgesteld, maar andere tekortkomingen verwijzen eerder naar het veroordeeld zijn dan naar een seksuele voorkeur.

Geen enkel onderzoek is nog verricht naar neuropsychologische tekorten bij potentiële daders of niet-dader zijnde pedofielen.

Neurobiologie en de ontwikkeling van het brein bij pedofilie

Inleiding en de voornaamste begrippen

Onderzoek naar het ontstaan van pedofilie laat dit zien al een complex verschijnsel met vele beïnvloedende factoren, zoals

- de invloed van de genen,
- levenservaringen die stress oproepen,
- specifieke leerprocessen en mogelijk ook
- structurele stoornissen in het brein

die deze specifieke seksuele voorkeur kunnen oproepen.

De oudere theorieën berusten vooral op psychologische processen Zoals

- klassieke en operante conditionering [denk aan Pavlov's honden],
- het gedrag dat een misbruikt kind er later toe aanzet om een misbruiker te worden en
- hechtingsproblematiek in de kindertijd, die later 'denkfouten' over seksualiteit kan oproepen [vaak ook "schema's" genoemd].

Deze theorieën zijn echter, zoals ook Seto al opmerkte, slecht onderbouwd door methodologisch zwak onderzoek, bijvoorbeeld

- zonder controlegroepen,
- zwakke conclusies over de effecten van ervaringen dan wel behandeling en
- gebrek aan kennis over de duur van die effecten.

Er zijn **drie veelgebruikte theorieën** over pedofilie, die echter allemaal dezelfde tekortkomingen vertonen, namelijk dat zij zich baseren op gegevens van pedofielen die

- ook andere stoornissen hebben,
- of berecht en gevangen zijn genomen,
- niet voldoende diagnostisch zijn onderzocht.

De eerste is de ‘frontale cortex theorie’, die in dit hersengebied, links, rechts en in het midden op verschillen [met andere mensen] wijst die vaak bij pedofiele mannen worden gevonden. Verschillen in de omvang van deze hersendelen kunnen weliswaar gestoord seksueel *gedrag* verklaren, maar daarmee nog niet de pedofiele seksuele *voorkeur* op zich.

De tweede is de ‘temporele kwab theorie’ [*] die hyperseksualiteit en pedofilie zou kunnen opwekken.

[* Deze zit links en rechts vrij diep in het brein, dus bij de oudere hersendelen, die visuele en auditieve signalen verwerken en helpen deze in taal, woorden, om te zetten, maar ook epilepsie kunnen veroorzaken. Hier zetelt ook het geheugen en de snelle reactie op gevaar of heftige emoties – FG.]

Ook dit zien we wel bij problematisch seksueel *gedrag*, maar ook dit verklaart niet de seksuele *voorkeur*.

De derde theorie is neurobiologisch. Deze houdt in dat de hormonen die het kind [het nog ongeboren kind dat nog vrouwelijk is – FG] een jongen kunnen maken een [latere] ontwikkeling tot pedofiel mogelijk maken. Deze theorie ofwel hypothese zegt echter niet *in welke richting* [meer of juist minder mannelijk] deze invloed werkt. *Er is geen onderzoek dat deze hypothese bewezen heeft.*

Dan is er nog een theorie, die frontale en temporale [dus de eerste en de tweede] theorie combineert. Beide gebieden zouden invloed hebben op de seksuele voorkeur [en gedrag], waarbij

- de frontale kwab grensoverschrijdend seksueel *gedrag* met kinderen oproept, terwijl
- de temporele kwab een seksuele *preoccupatie* met kinderen oproept die we vaak zien bij pedofiele mannen.

Tegenwoordig wordt pedofilie vaak gezien als een interactie tussen neurologische processen op grond van de genen *en* de invloeden vanuit de omgeving, zowel al in de baarmoeder als na de geboorte en later. De theorie zegt dan dat een pedofiele seksuele voorkeur wortelt in vroege neurologische stoornissen en *samenhangt met* [*]

- linkshandigheid,
- korte lichaamslengte,
- lagere intelligentie,
- ongevallen met het hoofd,
- het androgene [= man makende] hormoon vóór de geboorte en

- neurologische *structurele* en *functionele* verschillen die te zien zijn in de kindertijd, de puberteit of adolescentie.

[* ‘samen hangt met’, ofwel ‘correleert met’ betekent nog niet ‘veroorzaakt wordt door’ – FG. De auteurs zeggen dan ook:]

Er is tot nu toe geen bewijs gevonden dat de genoemde verschijnselen de ontwikkeling van een seksuele voorkeur veroorzaken.

Er volgt in het artikel dan een lijst van onderzoeksrapporten over de hierboven opgesomde verschijnselen.

Eén voorbeeld zij hier vermeld:

Ongeveer 11% van de *niet-daders* onder de bevolking is linkshandig. Onder de *daders* van kindermisbruik is dit ongeveer 15%. Dit verschil is significant...

[... maar wel erg klein, en zelfs een significante (bewezen verklaarde) samenhang ofwel correlatie is daarmee nog niet een *causale* samenhang – FG.]

Al dit onderzoek wijst erop dat pedofielen neurologisch gezien niet verschillen van niet-pedofielen. De onderzoeksresultaten lopen te ver uiteen om gedegen conclusies te trekken.

Er volgt dan een Tabel 2 met “Bevindingen van eerdere neurologische onderzoeken naar pedofilie die gebruik maken van *het tonen van beelden [neuro imaging]* en dan zien wat die in de hersenen oproepen [*] en die niet in het artikel zelf zijn vermeld”. Het is een lijst van zeven pagina’s, overvol met afkortingen (die naar delen van de hersenen verwijzen).

[* Dus onderzoeken naar het *functioneren* van de hersenen – FG]

Het artikel gaat dan verder met het vermelden van zes onderzoeksverslagen naar afwijkingen in de *structuur* van het brein van pedofielen. De auteurs concluderen dan:

Deze onderzoeken vertonen tekortkomingen als

- te kleine steekproeven,
- onduidelijke of geen controlegroepen of
- en te smalle opzet van het onderzoek omdat het maar één vooraf gekozen optie onderzoekt [*].

[* Deze fout heet de *confirmation bias*.

Een voorbeeld dat in dit verband relevant is dat men gaat zoeken naar ‘afwijkingen en stoornissen bij pedofielen’. Die vindt men dan ook. Maar een afwijking is nog geen stoornis – ook Einstein’s hersenen zullen wel iets afwijken van het gemiddelde – en men zoekt dan niet naar eventuele goede eigenschappen van pedofielen zoals wellicht een grotere empathie voor en begrip van kinderen. Voor een totaalbeeld moet men natuurlijk beide onderzoeken. In de natuurkunde zocht men naar het licht *als deeltje*; men vond dit dus.

Anderen zochten naar licht *als golf*; ook dit vond men dus.

Conclusie: licht is *zowel* deeltje als *golf*.

Bovendien moet je onderzoek beginnen met een hypothese, maar wel altijd met een *nul-hypothese* ('er bestaan geen zwarte zwanen') en die dan zien te ontcrachten (wat één zwarte zwaan al kan doen), of als *een open vraag* ('zijn er problematische en/of goede eigenschappen te constateren bij pedofielen?' - FG]

Er blijkt wel iets van waarde uit het onderzoek naar het functioneren van hersengebieden (MRI). Hoewel de resultaten nogal van elkaar verschillen, komt er één bevinding wel vaak genoeg naar voren: pedofielen hebben een kleinere rechter amygdala [*] dan niet-pedofielen. Dit ondersteunt dus de theorie van de temporele kwab, hierboven vermeld.

[* De amygdala bevindt zich in de temporale kwabben en regelt een snelle reactie op gevaar en heftige emoties - FG.]

Het artikel gaat dan verder met een lijst van 14 onderzoeksprojecten naar het 'anders' functioneren van het brein bij pedofielen [voornamelijk door het laten zien van beelden, alias *neuro imaging*.] De auteurs concluderen:

Onderzoek wijst dus uit dat de gebieden in het brein die actief worden bij het zien van beelden van kinderen door hetero- en homoseksuele pedofielen nauwelijks verschillen van die hetero- en homoseksuele niet-pedofielen bij het zien van beelden van volwassenen. Dit versterkt de gedachte dat pedofilie een leeftijdsgebonden voorkeur is, net zoals die van de volwassen niet-pedofielen.

Onderzoek laat wel eens verschillen zien tussen de hierboven genoemde groepen proefpersonen, maar de resultaten zijn te weinig gecontroleerd op de seksuele voorkeur of oriëntatie zelf, en zo specifiek en beperkt van opzet dat vergelijking met ander onderzoek niet plaatsvindt en de resultaten alleen gelden voor dát onderzoek en dié methode, dus dat men ze niet mag generaliseren.

Bovendien waren de pedofiele proefpersonen in deze onderzoeken allemaal berecht en gevangen gezet. Er is dus grote behoefte aan onderzoek naar niet-berechte en niet-gevangen pedofiele proefpersonen.

Een andere kritiek op dit onderzoek van het kijken naar beelden is dat bewust 'doen alsof' door de proefpersonen niet uit te sluiten is. Men neemt maar aan dat het brein direct, automatisch en onbewust reageert op seksueel stimulerende beelden, zodat men niet op het idee kwam dat de proefpersonen bewust 'deden alsof', gedrag dat opgeroepen werd door de werkwijze van het onderzoek zelf, dus kunstmatig waren opgewekt. Herhaling van zulk onderzoek liet zien dat dit wel degelijk kan gebeuren en dat de onderzoeken niet allemaal even betrouwbaar waren. Dit zou toch beter moeten kunnen.

De werking van genen en epigenen [*]

[* Genen = het DNA. Dit wordt gekopieerd door het RNA, dat het eigenlijke werk doet. Epigenen zijn de 'knoppen' die specifieke delen van het DNA, dus het RNA activeren om hun werk te gaan doen. Bijvoorbeeld om de genen die al aanwezig waren, opeen specifieke leeftijd 'grote-mensen-tanden' of de seksuele organen of een baard te laten groeien – FG].

Het artikel vermeldt een Fins tweelingenonderzoek naar pedofilie. Daaruit blijkt dat er genetische invloeden werkzaam zijn op het gebied van seksuele gerichtheid, fantasieën of handelingen bij kinderen onder de zestien jaar. Als men dan de mate van erfelijkheid berekent, komt men uit op 14,6 %. Dit is nog maar weinig in vergelijking met

- alle psychiatrische stoornissen: meer dan 30 % en
- schizofrenie en bipolaire stoornis [manisch-depressief zijn] 70 – 80 %.

Dus, zeggen de auteurs, houd in het vervolg rekening met de mogelijkheid van *zowel* genetische *als* van omgevingsinvloeden.

Gegeven het feit van de lage mate van erfelijkheid en de grote effecten van de vroegkinderlijke en de latere ontwikkeling, plus nog de interactie tussen deze factoren, kan onderzoek naar de epigenen nog wel eens meer inzichten opleveren. Het samenspel van chromosomen, hormonen en epigenen zou het verschil in seksuele oriëntatie, inclusief de pedofiele, wel eens kunnen verklaren. Zulk onderzoek is er echter nog niet verricht [*]

[* Toch wel: zie Feierman, Jay R.; A Biosocial Overview of Adult Human Sexual Behavior with Children and Adolescents - in: Jay R. Feierman (ed.), Pedophilia: Biosocial Dimensions, Springer-Verlag, New York (1990):
< https://www.ipce.info/library_3/files/feierman/feierman_ch1_frame.htm >, hierin
< https://www.ipce.info/library_3/files/feierman/feierman_ch_1_figs.htm#Figure%201.9 >
en
< https://www.ipce.info/library_3/files/feierman/feierman_ch_1_figs.htm#Figure%201.10 >. FG.]

Conclusie

Pedofilie lijkt toch slechts in geringe mate een erfelijke component te hebben.

Pedofiele mannen *die berecht en gevangen zijn* laten significante verschillen zien met de controlegroepen (van 'normale mensen') [zie de lijst hierboven], maar het is niet duidelijk of deze verschillen de bron zijn van het grensoverschrijdende seksuele *gedrag*, dan wel de pedofiele *voorkeur* – of een andere factor.

Toekomstig onderzoek ... zou dus scherper moeten letten op welke groepen van proefpersonen ze samenstellen, beter moeten kijken wat ze nu precies meten, en actief moeten zoeken naar pedofielen die geen dader zijn, om het verschil te kunnen

zien tussen hen en degenen die wel dader zijn. Dan kan het verschil worden gezien tussen pedofielen die geen dader zijn en daders die geen pedofiel zijn, dus tussen het verschil tussen daderschap en seksuele voorkeur op zich.

Als pedofilie nu toch vaker onderzocht wordt, laat men dan meteen naar het ontstaan ervan gaan kijken, naar wat behandeling, indien nodig, inhoudt en hoe seksueel misbruik van kinderen voorkomen kan worden. Door dit gestigmatiseerde onderwerp te onderzoeken, kan men de betreffende personen verder helpen en ook de samenleving als geheel op dit punt verbeteren.